

MERITUM PRAWO PRACY 2018

ROCZNA AKTUALIZACJA ON-LINE W CENIE KSIĄŻKI

MERITUM

15. WYDANIE

MERITUM PRAWO PRACY 2018

MERITUM

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

15. WYDANIE

Redaktor merytoryczny:
dr Kazimierz Jaśkowski
Sędzia Sądu Najwyższego

Wydawca:
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący:
Beata Wawrzyńczak-Jędryka

Opracowanie redakcyjne:
Beata Wawrzyńczak-Jędryka

Autorzy:

Maciej Ambroziewicz – rozdział VIII.4;
Sylvia Gotaś-Olszak – rozdziały: X, XV, XXIII;
mec. Adrianna Jasińska-Cichoń – rozdział XI;
Urszula Jelińska – rozdział XXI.1;
Luiza Klimkiewicz – rozdział XVI;
dr Lena Krysińska-Wnuk – rozdziały: V.3.C, V.3.A–E, XVIII;
dr Magdalena Kuba – rozdział XVII;
(SSN) Jerzy Kuźniar – rozdział XXII;
dr hab. Monika Latos-Mitkowska – rozdział XVIII;
Paweł Nowacki – rozdział XVI;
Katarzyna Piecyk – rozdział XI;
dr hab. Łukasz Pisarczyk – rozdział XIX;
dr Magdalena Barbara Rycak – rozdział VI, VII, XII;
Magdalena Rączka – rozdział XVI;
Małgorzata Skibińska – rozdział IV;
Maria Sobieska – rozdziały: VIII.2.C, XV;
Anna Sokółowska – rozdział IV;
Magdalena Stojek-Siwińska – rozdziały: I–III, V, VIII.1–2.A–B, 3–4, IX, XIII, XIV, XX, XXI.2–3, aneks;
Marzena Wąsowska – rozdział XXI.1.

© by Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2018

ISBN 978-83-8124-296-7

Wolters Kluwer Polska SA
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. (centr.) 22 535 80 00, fax 22 535 80 01
infolinia 801 04 45 45
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.proinfo.pl
e-mail: zamówienia@wolterskluwer.pl

SPIS TREŚCI

Strona		Numer
11	Wprowadzenie	
13	Wykaz skrótów	
17	Rozdział I. Przyjęcie pracownika do pracy	
18	1. Katalog danych osobowych – uregulowania prawne	1
24	2. Wstępne badania lekarskie	7
27	3. Przyjęcie pracownika do pracy – sposób postępowania	8
33	Rozdział II. Strony stosunku pracy	
34	1. Pracodawca	14
52	2. Pracownik	33
57	Rozdział III. Umowa o pracę	
58	1. Umowa o pracę	40
80	2. Umowa o pracę na okres próbny	78
83	3. Umowa o pracę na czas określony	82
92	4. Umowa o pracę w celu zastępstwa pracownika w czasie jego usprawiedliwionej nieobecności w pracy	87
96	5. Umowa na czas wykonania określonej pracy – przepisy przejściowe	89
97	6. Umowa o pracę na czas nieokreślony	90
99	Rozdział IV. Delegowanie pracowników w ramach świadczenia usług w Unii Europejskiej	
101	1. Delegowanie pracowników – uregulowania prawne	90 ¹
102	2. Delegowanie na podstawie dyrektywy 96/71	90 ²
111	3. Delegowanie pracowników do Polski w ramach świadczenia usług w UE	90 ¹⁴
123	4. Dochodzenie roszczeń z tytułu delegowania przed sądem	90 ³⁰
125	5. Zabezpieczenie społeczne pracowników wykonujących pracę najemną na terenie UE	90 ³²

Strona		Numer
131	6. Zatrudnienie cudzoziemca spoza obszaru UE	90 ³⁸
143	Rozdział V. Pozostałe formy świadczenia pracy	
145	1. Kodeksowe	91
166	2. Cywilnoprawne	127
202	3. Elastyczne formy pracy	175
233	Rozdział VI. Zatrudnianie telepracowników	
234	1. Uwagi wprowadzające i ważniejsze pojęcia	242 ¹
236	2. Warunki stosowania telepracy	242 ¹⁰
241	Rozdział VII. Zatrudnianie pracowników tymczasowych	
242	1. Ogólna charakterystyka pracy tymczasowej i najważniejsze definicje	242 ¹⁴
248	2. Zasady zatrudniania pracowników tymczasowych i kierowania tych pracowników do wykonywania pracy tymczasowej	242 ¹⁹
251	3. Realizacja zatrudnienia tymczasowego	242 ²⁴
257	4. Rozwiązanie stosunku pracy tymczasowej. Rezygnacja z pracy pracownika tymczasowego	242 ³⁰
263	Rozdział VIII. Obowiązki pracodawcy	
265	1. Zakres obowiązków pracodawcy – zagadnienia ogólne	243
291	2. Katalog obowiązków pracodawcy	258
335	3. Regulamin pracy	288
344	4. Zapewnienie bhp	299
401	Rozdział IX. Obowiązki pracownika	
402	1. Obowiązek wykonywania pracy	337
403	2. Szczegółowe obowiązki pracownika	339
429	Rozdział X. Odpowiedzialność w stosunkach pracy	
430	1. Odpowiedzialność pracowników	358
453	2. Odpowiedzialność pracodawcy	397
465	Rozdział XI. Wynagrodzenie za pracę	
467	1. Ogólna charakterystyka wynagrodzenia za pracę	419
467	2. Składniki wynagrodzenia za pracę	420
496	3. Ustalanie warunków wynagrodzenia za pracę	443
516	4. Ochrona wynagrodzenia za pracę	461
528	5. Wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy	475
544	6. Wynagrodzenie za pracę wadliwą	491
545	7. Inne świadczenia związane z pracą	493
557	8. Odszkodowania przysługujące pracownikom	517
579	9. Roszczenia o wynagrodzenie za pracę	525

Strona		Numer
581	10. Rola organów Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie realizacji prawa do wynagrodzenia za pracę	530
584	11. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu pojedynczym	535
586	12. Sądowe dochodzenie roszczeń o wynagrodzenie za pracę	538
589	13. Przedawnienie roszczeń o wynagrodzenie za pracę	541
593 Rozdział XII. Czas pracy		
596	1. Zagadnienia ogólne	542
596	2. Przepisy o czasie pracy	543
600	3. Kluczowe pojęcia dotyczące czasu pracy	549
627	4. Okresy niewykonywania pracy wliczane do czasu pracy	584
636	5. Okresy niewliczane do czasu pracy	598
651	6. Okresy odpoczynku od pracy	623
657	7. Systemy czasu pracy	629'
683	8. Praca w godzinach nadliczbowych	680
705	9. Praca w nocy	703
710	10. Praca w dni wolne od pracy	711
717	11. Szczególne regulacje czasu pracy wybranych grup zawodowych	721
783	12. Kumulacja zatrudnienia a czas pracy	797
786	13. Tryb wprowadzania i zmiany systemów oraz rozkładów czasu pracy	802
793	14. Planowanie i rozliczanie czasu pracy	811
800	15. Ewidencja czasu pracy	821
804	16. Naruszenie przepisów o czasie pracy	826
807 Rozdział XIII. Urlopy pracownicze		
809	1. Urlop wypoczynkowy	827
869	2. Urlop bezpłatny	902
876	3. Urlopy szkoleniowe	908
882	4. Urlopy okolicznościowe	916
885 Rozdział XIV. Uprawnienia pracownika-rodzica		
887	1. Ochrona stosunku pracy w okresie ciąży	918
898	2. Urlop macierzyński	935
926	3. Urlop wychowawczy	946
935	4. Pozostałe uprawnienia pracownicze związane z rodzicielstwem	959
943	5. Zasilek opiekuńczy	966
965 Rozdział XV. Zatrudnianie pracowników młodocianych		
966	1. Zagadnienia wstępne	967
967	2. Wiek pracowników młodocianych	968
971	3. Zawarcie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego	973
987	4. Prawo do refundacji	1002
996	5. Praktyki absolwenckie	1005
1001 Rozdział XVI. Zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych		
1003	1. Zagadnienia ogólne	1007

Strona		Numer
1010	2. Osoba niepełnosprawna	1010
1043	3. Typy pracodawców	1040
1063	4. Adaptacja środowiska pracy	1061
1067	5. Uprawnienia pracownicze osób niepełnosprawnych	1062 ¹
1075	6. Wpłaty na PFRON	1065
1112	7. Formy wsparcia dla pracodawców	1075 ¹
1175	8. Wspieranie samozatrudnienia.....	1075 ⁷¹
1177	9. Pomoc publiczna	1075 ⁷³
1179	10. Odpowiedzialność wykroczeniowa	1075 ⁷⁴
1181	11. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych	1075 ⁷⁵
1182	12. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	1075 ⁷⁶
1183	13. Rady konsultacyjne do spraw osób niepełnosprawnych	1075 ⁷⁷
1186	14. Zespół do spraw opracowania rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin	1075 ⁷⁹
1188	15. Międzyresortowy Zespół do spraw Opracowania Systemu Orzekania o Niepełnosprawności oraz Niezdolności do Pracy	1075 ⁸²
1191 Rozdział XVII. Środki prawne aktywizacji zawodowej i zatrudniania osób bezrobotnych		
1194	1. Pojęcie bezrobotnego	1077
1200	2. Środki aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	1080
1205	3. Instrumenty wspierające zatrudnianie osób bezrobotnych	1084
1208	4. Formy zatrudnienia subsydiowanego osób bezrobotnych	1090
1211	5. Dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej jako instrument wspierania samozatrudnienia osób bezrobotnych	1097
1212	6. Zasiłek dla bezrobotnych jako zastępcza forma wspierania osób bezrobotnych	1098
1214	7. Uprawnienia przysługujące pracodawcom w związku z zatrudnianiem osób bezrobotnych	1100
1223	8. Uwagi końcowe	1109
1225 Rozdział XVIII. Zmiana treści stosunku pracy		
1226	1. Porozumienie zmieniające	1110 ¹
1228	2. Wypowiedzenie zmieniające	1117
1240	3. Czasowe powierzenie pracownikowi innej pracy	1131
1249 Rozdział XIX. Ustanie umowy o pracę		
1252	1. Wprowadzenie	1140
1256	2. Rozwiązanie umowy o pracę – zagadnienia ogólne	1143
1270	3. Rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron	1159
1273	4. Rozwiązanie umów terminowych	1165
1275	5. Wypowiedzenie umowy o pracę	1169
1334	6. Procedura zwolnień grupowych	1281
1344	7. Rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia	1297
1368	8. Wygaśnięcie stosunku pracy	1328
1373	9. Uprawnienia pracownicze towarzyszące ustaniu umowy o pracę	1338
1384	10. Świadcstwo pracy	1358

Strona		Numer
1395	Rozdział XX. Rozwiązywanie indywidualnych sporów ze stosunku pracy	
1396	1. Zagadnienia ogólne	1374
1423	2. Terminy do dochodzenia roszczeń w sprawach z zakresu prawa pracy	1421
1425	3. Wykonalność orzeczeń z zakresu prawa pracy	1423
1426	4. Zaskarżanie orzeczeń	1426
1428	5. Skarga na przewlekłość postępowania	1428
1428	6. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	1429
1433	Rozdział XXI. Zbiorowe prawo pracy	
1435	1. Układy zbiorowe pracy	1430
1474	2. Związek zawodowy u pracodawcy	1499
1509	3. Rady pracowników	1553
1517	Rozdział XXII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe – ubezpieczenie wypadkowe	
1518	1. Ustawa wypadkowa – nowe przepisy	1563
1606	2. Choroby zawodowe	1580 ¹
1609	3. Wypadki i choroby zawodowe powstałe w szczególnych okolicznościach	1581
1611	Rozdział XXIII. Kontrola pracowników	
1612	1. Zakres prawny dopuszczalności kontroli	1581 ¹
1616	2. Kontrola bezpośrednia sposobu i efektywności wykonywanej pracy	1581 ⁶
1627	3. Sankcje dla pracodawcy	1581 ¹⁶
1629	Aneks	
1646	Indeks rzeczowy	

WPROWADZENIE

Oddajemy do Państwa rąk kolejną edycję praktycznego poradnika z zakresu prawa pracy z serii *Meritum*. Jest to pozycja wyjątkowa na rynku wydawniczym. Jej walory wysoko ocenili Czytelnicy edycji z poprzednich lat: 2004–2017.

Niewątpliwą zaletą publikacji jest wyczerpujące ujęcie tematu obejmujące całość instytucji prawa pracy, poczynając od momentu przyjęcia pracownika do pracy, na ustaniu stosunku pracy kończąc. W sposób przystępny przedstawione zostały zasady funkcjonowania przepisów prawa pracy w praktyce.

Omówiono zatem sposoby nawiązania stosunku pracy, rodzaje umów o pracę, elastyczne formy zatrudnienia, uprawnienia i obowiązki pracodawcy i pracownika w procesie pracy, rozwiązanie stosunku pracy, problematykę zbiorowego prawa pracy. Zaprezentowane zostały również pozapracownicze podstawy zatrudniania osób wykonujących pracę.

Rozdział poświęcony tematyce czasu pracy rozszerzony jest o zagadnienia dotyczące czasu pracy wybranych grup zawodowych.

Zaprezentowano ponadto wybór aktualnego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach pracowniczych, wraz z omówieniem stanu faktycznego i wskazaniem konsekwencji dla polskiego ustawodawstwa pracy, niepublikowane tezy wyroków Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego.

Czytelnik może także zapoznać się z bieżącym stanowiskiem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Państwowej Inspekcji Pracy wyjaśniającym zagadnienia kontrowersyjne, budzące wątpliwości w praktyce.

Celem publikacji jest ułatwienie – pracodawcom, pracownikom, służbom personalnym oraz prawnikom zajmującym się na co dzień prawem pracy – korzystania i stosowania tych przepisów w praktyce.

Służą temu głównie:

- wyczerpujące ujęcie tematu – publikacja obejmuje całość zagadnień dotyczących nawiązania, trwania, ustania stosunku pracy i związanych z tym praw i obowiązków stron stosunku pracy,
- układ treści podzielony na niewielkie, zwarte fragmenty,
- zamieszczane na marginesach numery, które wskazują ważne pojęcie wraz z jego objaśnieniem,
- rozbudowany system wewnętrznych odesłań w tekście, umożliwiający w prosty i szybki sposób odszukanie interesującego zagadnienia, które pojawiło się już w innym miejscu publikacji; dzięki temu uniknięto też zbędnych powtórzeń i rozprasających dygresji,
- wyraźnie wyodrębnione w tekście przykłady,
- uwypuklenie najistotniejszych kwestii przez zaznaczenie ich ramką i hasłem **WAŻNE!**,
- liczne schematy i tablice pozwalające na usystematyzowanie przedstawionych informacji,
- zamieszczane do praktycznego wykorzystania wzory umów i pism ze wskazaniem sposobu ich prawidłowego wypełnienia,

- wskazanie podstawy prawnej dla omawianego tematu, instytucji,
- czytelne podsumowanie omawianych zagadnień przez podanie reprezentatywnego orzecznictwa z przytoczeniem tezy wyroku oraz wykazu istotnych pozycji literatury przedmiotu,
- szczegółowy i wyczerpujący indeks rzeczowy z odniesieniami do numerów na marginesie tekstu,
- aneks zawierający aktualne wskaźniki i stawki ujęte w tabelach,
- przyjazna dla Czytelnika szata graficzna, zakładki.

Autorami publikacji są specjaliści z zakresu prawa pracy, szkoleniowcy, praktycy.

Meritum Prawo pracy jest publikacją „otwartą” na bieżąco aktualizowaną. Umożliwia to nowoczesna formuła opracowania przewidująca aktualizacje w formie elektronicznej przez cały rok. W materiałach aktualizacyjnych znajdują się elementy formuły dzieła podstawowego, co ułatwi ich praktyczne wykorzystywanie (m.in. system numerów na marginesach, wewnętrzne odesłania w tekście, umożliwiające szybkie dotarcie do interesującego zagadnienia, przykłady itp.).

Mamy nadzieję, że docenią Państwo wszystkie walory tej publikacji i stanie się ona niezastąpioną pomocą w codziennej pracy.

Zespół redakcyjny

Warszawa, grudzień 2017 r.

WYKAZ SKRÓTÓW

1. Źródła prawa	
k.c.	ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 459 z późn. zm.)
k.h.	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.)
k.k.	ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 z późn. zm.)
k.p.	ustawa z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.)
k.p.c.	ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 z późn. zm.)
k.s.h.	ustawa z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1577)
o.p.	ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 201 z późn. zm.)
p.p.m.	ustawa z 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1792)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 83 z 30.03.2010, s. 47)
u.c.p.k.	ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1155 z późn. zm.)
u.d.p.ś.u.	ustawa z 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. U. poz. 868)
u.e.r.	ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 z późn. zm.)
u.m.w.p.	ustawa z 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 847)
u.o.d.o.	ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 922)
u.p.d.o.f.	ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2032 z późn. zm.)
u.p.s.	ustawa z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 902 z późn. zm.)
u.p.z.i.r.p.	ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.)

u.r.o.n.	ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.)
u.s.c.	ustawa z 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1889)
u.s.g.	ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1875)
u.s.r.	ustawa z 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 842 z późn. zm.)
u.s.u.s.	ustawa z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.)
u.t.d.	ustawa z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1907 z późn. zm.)
u.z.p.t.	ustawa z 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 360 z późn. zm.)
u.z.z.	ustawa z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1881)
2. Organy orzekające	
ETS/ TSUE	Europejski Trybunał Sprawiedliwości/ Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
s.apel.	sąd apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
WSA	wojewódzki sąd administracyjny
3. Publikatory	
Dz. U.	Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
Dz. Urz.	Dziennik Urzędowy
M.P.	Monitor Polski Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej
4. Czasopisma	
GP	Gazeta Prawnicza
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
M.Prawn.	Monitor Prawniczy
MPPr	Monitor Prawa Pracy
NP	Nowe Prawo
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
Pal.	Palestra
PIP	Państwo i Prawo
PiZS	Praca i Zabezpieczenie Społeczne
Pr.Pracy	Prawo Pracy
Prz.Pod.	Przegląd Podatkowy
PS	Przegląd Sądowy

PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
PUSiG	Przegląd Ustawodawstwa Społecznego i Gospodarczego
Rej.	Rejent
Sl.Prac.	Służba Pracownicza
Wok.	Wokanda
5. Inne	
ABW	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
art.	artykuł
AW	Agencja Wywiadu
BOR	Biuro Ochrony Rządu
bhp	bezpieczeństwo i higiena pracy
CBA	Centralne Biuro Antykorupcyjne
cyt.	cytat, cytowane (a,y)
cz.	część
ds.	do spraw
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
FUS	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IPiSS	Instytut Pracy i Spraw Socjalnych
lit.	litera
MPiPS	Minister Pracy i Polityki Społecznej
MRPiPS	Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MZ	Ministerstwo Zdrowia
n.	następna (e,y)
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
niepubl.	niepublikowany
nin.	niniejszy
np.	na przykład
nr	numer
orz.	orzeczenie
PE	Parlament Europejski
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PIP	Państwowa Inspekcja Pracy
pkt	punkt
por.	porównaj
post.	postanowienie
poz.	pozycja
ppkt	podpunkt
p.u.p.	powiatowy urząd pracy
r.	rok
RM	Rada Ministrów

WYKAZ SKRÓTÓW

---

rozp.	rozporządzenie
s.	strona
tj.	to jest
tekst jedn.	tekst jednolity
tn.	to znaczy
uchw.	uchwała
ust.	ustęp
w zw.	w związku
ww.	wyżej wymienione (a,y)
wyr.	wyrok
z późn. zm.	z późniejszymi zmianami
zarz.	zarządzenie
zd.	zdanie
zm.	zmiana (y)
zob.	zobacz
z.o.z.	zakładowa organizacja związkowa
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Przyjęcie pracownika do pracy

Magdalena Stojek-Siwińska

SPIS TREŚCI

1. Katalog danych osobowych – uregulowania prawne	1	3. Przyjęcie pracownika do pracy – sposób postępowania	8
A. Katalog danych, których można żądać od kandydata na pracownika	2	A. Obowiązki pracodawcy wobec urzędów	9
B. Dane osobowe, których można żądać od osoby zatrudnionej	4	a. Zgłoszenie pracownika do ZUS oraz inne obowiązki	10
C. Konsekwencje w przypadku naruszenia przepisu	6	b. Składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	10 ¹
2. Wstępne badania lekarskie ...	7	c. Rozliczenia z urzędem skarbowym	12
		d. Poinformowanie komornika	13

1. Katalog danych osobowych – uregulowania prawne

Podstawa prawna: art. 51 ust. 1 Konstytucji RP; art. 22¹ i 229 k.p.; art. 7 pkt 2 i art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 922); art. 6 pkt 10 ustawy z 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 700); art. 4 ustawy z 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1345 z późn. zm.); art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 869); rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 894); rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (RODO).

1 Kwestię dostępu pracodawcy do danych osobowych kandydata do pracy i pracownika rozstrzyga jednoznacznie przepis art. 22¹ k.p. Jest on zarazem ustawową podstawą do żądania od osoby ubiegającej się o pracę, a później od pracownika ujawnienia danych związanych z zatrudnieniem.

Przepis ten realizuje normę wynikającą z Konstytucji RP, gdzie w art. 51 ust. 1 mowa jest o tym, że:

„nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie odrębnej ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby”.

W art. 22¹ k.p. określono:

- w § 1 tego przepisu zakres danych, których można żądać **od kandydata do pracy**;
- w § 2 tego przepisu katalog danych, których można wymagać **od pracownika**.

Istota tego przepisu (art. 22¹ k.p.) polega przede wszystkim na tym, że pracodawca ma ograniczone prawo w zakresie zbierania informacji, tak o kandydacie do pracy, jak i o pracowniku.

WAŻNE! Kandydat i pracownik mają prawo do odmowy udzielania informacji niezawartych w ww. przepisie. Mogą natomiast takie informacje ujawniać dobrowolnie.

A. Katalog danych, których można żądać od kandydata na pracownika

2 Na podstawie art. 22¹ k.p. pracodawca ma prawo żądać od kandydata do pracy tylko danych wymienionych w tym przepisie.

W związku z tym od osoby ubiegającej się o zatrudnienie można żądać podania następujących danych osobowych:

- 1) imienia (imion) i nazwiska;
- 2) imion rodziców;
- 3) daty urodzenia;
- 4) miejsca zamieszkania (adresu do korespondencji);
- 5) wykształcenia;
- 6) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia.

Powyższe dane należy uznać za **niezbędne** do rzetelnego przeprowadzenia przez pracodawcę procesu naboru pracowników. Rozporządzenie z 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika precyzuje ponadto, że wymienione dane mogą zostać ujawnione w dokumentach, których pracodawca może wymagać od osoby ubiegającej się o zatrudnienie, a mianowicie są to:

- wypełniony **kwestionariusz osobowy** dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie;
- świadectwa pracy z poprzednich miejsc zatrudnienia lub inne dokumenty potwierdzające okresy zatrudnienia, obejmujące okresy pracy przypadające w roku kalendarzowym, w którym pracownik ubiega się o zatrudnienie;
- dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe, wymagane do wykonywania oferowanej pracy;
- orzeczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku;
- inne dokumenty, jeżeli obowiązek ich przedłożenia wynika z odrębnych przepisów;
- w przypadku osoby ubiegającej się o zatrudnienie w celu przygotowania zawodowego – świadectwo ukończenia gimnazjum.

Zakres danych osobowych zawartych w pomocniczych wzorach kwestionariusza osobowego dla kandydata do pracy oraz kwestionariusza osobowego dla pracownika stanowiących załączniki do rozporządzenia z 28 maja 1996 r. jest tym samym **zgodny** z przepisami art. 22¹ k.p., który dokonuje podziału danych osobowych na dane pozyskiwane od osoby ubiegającej się o zatrudnienie oraz od pracownika, czyli osoby, z którą nawiązany został stosunek pracy.

Osoba ubiegająca się o zatrudnienie **nie musi dołączać** do kwestionariusza osobowego **niezbędnej liczby fotografii**.

Nie ma również obowiązku odbierania od kandydata na pracownika informacji o pozostawaniu lub niepozostawaniu w rejestrze bezrobotnych.

WAŻNE! Pracodawca nie musi:

- informować urzędu pracy o wolnych miejscach zatrudnienia,
- uzyskiwać od kandydata do pracy informacji o pozostawaniu lub niepozostawaniu w rejestrze bezrobotnych,
- powiadamiać urzędu pracy o zatrudnieniu osoby zarejestrowanej jako bezrobotna.

Udostępnienie pracodawcy danych osobowych następuje w formie oświadczenia osoby, której dane dotyczą. **Oświadczenie kandydata** na pracownika może mieć formę życiorysu zawodowego, listu motywacyjnego, jak również kwestionariusza osobowego, pod warunkiem jednak że wymienione dokumenty zawierają dane prawnie dopuszczalne do ich ujawnienia i zostały przekazane z własnej inicjatywy osoby ubiegającej się o zatrudnienie. Jeżeli pracodawca ma wątpliwości co do prawdziwości takiego oświadczenia, to ma prawo żądać udokumentowania ww. danych osobowych przez okazanie mu świadectw pracy z poprzednich miejsc, dyplomów ukończenia szkół itp.

WAŻNE! Pracodawca ma prawo wymagać przedłożenia oryginałów tych dokumentów, ale tylko do wglądu lub w celu sporządzenia ich kopii, odpisów.

Pracodawca może również żądać podania innych danych osobowych, jeżeli obowiązek ich podania wynika z odrębnych przepisów. Ma więc prawo do uzyskania informacji o osobie, której

dane zgromadzono w Krajowym Rejestrze Karnym, jednak tylko w zakresie niezbędnym do zatrudnienia pracownika, co do którego z przepisów ustawy wynika wymóg:

- niekaralności;
- korzystania z pełni praw publicznych;
- ustalenia uprawnienia do zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej (art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym).

Przykładem jest informacja o niekaralności w przypadku osoby ubiegającej się o pracę w służbie cywilnej (art. 4 pkt 3 ustawy o służbie cywilnej stanowi, że w służbie cywilnej może być zatrudniona osoba, która nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie lub za umyślne przestępstwo skarbowe). Dopuszczalne jest uzyskiwanie takiej informacji od samego pracownika.

W sytuacji gdy to pracodawca sam występuje do Krajowego Rejestru Karnego (KRK) z wnioskiem o wydanie zaświadczenia o niekaralności kandydata do pracy, wówczas jest to weryfikowane. Jeżeli zostanie uznane, że wniosek pracodawcy jest nieuzasadniony, KRK odmówi wydania zaświadczenia. Nie może zaś odmówić wydania tego dokumentu, gdy wystąpi o niego sam zainteresowany, czyli osoba ubiegająca się o zatrudnienie. Od 1 lipca 2014 r. możliwe jest uzyskanie z KRK informacji za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

WAŻNE! Zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego potwierdza jedynie, że dana osoba figuruje w rejestrze wśród osób skazanych, ale nie określa, za jakie przestępstwo została skazana.

W zakresie nieuregulowanym w Kodeksie pracy art. 22¹ odsyła do przepisów o ochronie danych osobowych, które należy rozumieć głównie jako odesłanie do ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, która obowiązuje do 25 maja 2018 r. Po tej dacie wejdzie w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (RODO). Zgodnie z dotychczas obowiązującą regulacją (ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych), przetwarzanie danych **jest dopuszczalne** tylko wówczas, gdy spełniona jest choćby jedna z następujących przesłanek:

- osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych;
- jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa;
- jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie osoby, której dane dotyczą;
- jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego;
- jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą.

Przetwarzanie danych zaś oznacza jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych.

Pracodawca, gromadząc w procesie rekrutacji dokumenty kandydatów (życiorysy zawodowe-CV, listy motywacyjne itp.) do pracy, przetwarza ich dane osobowe. Jest to dopuszczalne pod warunkiem, że osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, dołączając do dokumentów re-

ROCZNA AKTUALIZACJA ON-LINE W CENIE KSIĄŻKI

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 259 ZŁ (W TYM 5% VAT)

www.meritum.pl